

Regeringen

Regeringsbeslut

V 1
1 bilaga

2021-10-07
Fi2020/01262

HÖGSTA FÖRVALTNINGS- DOMSTOLEN	
Bered Enhet 2	
Ink. 2021-12-27	INKOM: 2021-12-27
Äld nr. 7-657-21	MÅLNR: 7657-21
Äldbil. 2	AKTBIL: 2

Finansdepartementet

Brf Internationalen 10
Värtavägen 39
115 29 Stockholm

Förbundet för Ekoparken
Stora Skuggans väg 30
115 42 Stockholm

Överklagande av Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut
om avvisning och tidsbegränsat bygglov på fastigheten
Tre Vapen 4, Stockholms kommun

Regeringens beslut

Regeringen upphäver Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut att avvisa
överklagandet av Förbundet för Ekoparken.

Regeringen avslår överklagandena.

Ärendet

Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms kommun beslutade den 2 september
2019 att bevilja tidsbegränsat bygglov på fastigheten Tre Vapen 4 i
kommunen.

Sedan beslutet överklagats beslutade Länsstyrelsen i Stockholms län den
24 februari 2020 att avvisa Förbundet för Ekoparkens överklagande och
avslå överklagandena i övrigt, se *bilaga*.

Förbundet för Ekoparken har överklagat länsstyrelsens avvisningsbeslut och
anfört i huvudsak följande. Förbundet bildades 1992 för att skapa ett skydd
för det område som nu är nationalstadspark. Förbundet har sedan 1995
verkat för att skydda området från exploateringar som gör intrång i park-
eller naturmiljöer eller som skadar det historiska landskapets natur- och
kulturvärden. Förbundet har ett stort intresse i ärendet och har rätt att
överklaga bygglovet. Förbundet har numera 50 medlemsföreningar med
totalt 250 000 medlemmar. Länsstyrelsens beslut att avvisa förbundets
överklagande bör upphävas och målet återvisas dit för ny handläggning.

Förbundet har i övrigt vidhållit i huvudsak samma invändningar mot att bevilja bygglov som tidigare anförts.

Brf Internationalen 10 har överklagat länsstyrelsens beslut och anfört i huvudsak följande. Ett beslut ska motiveras för att den enskilde ska kunna veta på vilka grunder som beslutet har fattats. Eftersom byggnaden har en så pass omfattande bruttoarea, ska användas till en ordinarie verksamhet och är i tre plan är det varken rimligt eller realistiskt, med hänsyn till de praktiska och ekonomiska möjligheterna, att åtgärden kan avvecklas och platsen återställas inom den tidsperiod som lovet söks för. Bygglovet innebär vidare en kraftig förtätning av områdets karaktär som därmed minskar betydelsen av nationalstadsparkens syfte med dess spridningskorridor som stödjer förligheten och naturlivet i staden. Åtgärden minskar även det öppna parklandskapet. Vidare finns det en risk att en byggnation på gränsen till nationalstadsparken får en prejudicerande verkan för ytterligare förtätningar i närområdet. Det är inte heller visat att nationalstadsparken inte skadas av den nya byggnaden.

Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har genom beslut den 17 mars 2020 överlämnat ärendet till regeringen för prövning.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen prövar inledningsvis Förbundet för Ekoparkens talerätt i ärendet.

Enligt 13 kap. 8 § plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL, och 42 § förvaltningslagen (2017:900) får ett beslut överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot. En miljöorganisation kan med stöd av Århuskonventionen i vissa fall anses ha talerätt i fråga om bygglovsbeslut som aktualiserar hänsynstaganden som mer tydligt är relaterade till miljön och naturskyddet (NJA 2020 s. 190). Mot bakgrund av att Förbundet för Ekoparken har bildats i syfte att bl.a. skapa ett skydd för det område som nu är nationalstadspark, samt med hänsyn till den aktuella byggnadens placering i ett område som utgör en del av nationalstadsparken och de frågor och avvägningar som aktualiseras i prövningen av det tidsbegränsade bygglovet, får beslutet anses aktualisera hänsynstaganden som mer tydligt är relaterade till miljön och därigenom angå förbundet på sådant sätt att detta har talerätt. Länsstyrelsens beslut att avvisa förbundets överklagande ska därför upphävas. Regeringen bedömer att det inte finns

skäl att återvisa ärendet till länsstyrelsen för ny handläggning. Förbundets överklagande tas därför upp till prövning av regeringen.

Vid prövningen av det tidsbegränsade bygglovets gör regeringen följande bedömning.

Inledningsvis finner regeringen att länsstyrelsens beslut är tillräckligt motiverat.

Ett tidsbegränsat bygglov får enligt 9 kap. 33 § första stycket PBL ges för en åtgärd som uppfyller något eller några men inte alla förutsättningar enligt 30–32 §§, om sökanden begär det och åtgärden avses att pågå under en begränsad tid. Vilka krav eller i vilken grad kraven ska vara uppfyllda får bedömas i det enskilda fallet, och de eventuella olägenheterna av åtgärden får vägas mot nyttan av åtgärden (prop. 2006/07:122 s. 54).

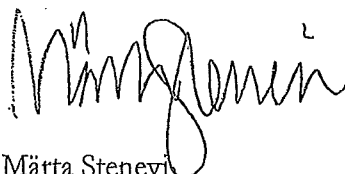
Enligt 9 kap. 30 § PBL ska bygglov ges för en åtgärd inom ett område med detaljplan bl.a. om åtgärden överensstämmer med detaljplanen och uppfyller de krav som följer av 2 kap. 6 § första stycket 1 PBL. Enligt 2 kap. 6 § första stycket 1 PBL ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

Av handlingarna i ärendet framgår att ansökan avser uppförande av en kontorsbyggnad inom detaljplanlagt område och att behovet av åtgärden är tillfälligt till dess att en flytt av annan verksamhet inom en befintlig fastighet är genomförd. Vidare framgår att avvecklingsplanen innebär att parkeringsplatserna och gräsyrtorna ska återställas när det tidsbegränsade bygglovets har löpt ut.

Regeringen instämmer i länsstyrelsens bedömning att åtgärden inte uppfyller kraven i 2 kap. 6 § PBL. Eftersom åtgärden är planenlig och avses pågå under en begränsad tid uppfyller den ändå förutsättningarna för tidsbegränsat bygglov i enlighet med 9 kap. 33 § PBL. Vid en sammantagen avvägning mellan de intressen som talar för åtgärden och motstående allmänna och enskilda intressen, finner regeringen att det inte finns hinder mot att bevilja ett tidsbegränsat bygglov för den sökta åtgärden.

Nämnden har alltså haft skäl för sitt beslut. Vad som i övrigt framförts föranleder inte någon annan bedömning. Överklagandena bör därför avslås.

På regeringens vägnar

Märta Stenevi

Roger Lind

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Försvarsdepartementet/MFI, MFU och RS
Miljödepartementet/ME
Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen
Länsstyrelsen i Stockholms län
Stockholms kommun
Specialfastigheter Sverige AB

Parter
Se sändlista

Överklagande av ett beslut att bevilja tidsbegränsat bygglov för en kontorsbyggnad på fastigheten Tre Vapen 4

Beslut

Länsstyrelsen avvisar Förbundet för Eko parkens överklagande.

Länsstyrelsen avslår övriga överklaganden.

Bakgrund

Stadsbyggnadsnämnden Stockholms stad (nämnden) beslutade den 2 september 2019, dnr 2018-16643-575, att med stöd av 9 kap. 33 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, bevilja tidsbegränsat lov till och med den 31 december 2024 för en kontorsbyggnad i tre plan med en bruttoarea på 2 700 m² på fastigheten Tre Vapen 4, Ladugårdsgärdet. Beslutet har enligt 9 kap. 40 § PBL förenats med villkoret att parkeringsplatser och gräsytor ska återställas lika idag då paviljongen tas bort.

Beslutet har motiverats på i huvudsak följande sätt. Fastigheten omfattas av detaljplan, Pl. 5423, som fastställdes 1967. Planen anger allmänt ändamål, A, byggnadshöjd, våningsantal och så kallad prickmark som inte får bebyggas. Åtgärden strider inte mot detaljplanen men permanent bygglov för åtgärden kan inte beviljas därför att byggnaden är av tillfällig karaktär. För att FMV och Försvarmakten ska kunna genomföra sitt uppdrag är man i behov av tillfälliga lokaler eftersom verksamheten nu utökas. Byggnaden/åtgärden bedöms inte innebära någon betydande olägenhet för omgivningen eller trafiken och byggnaden är lämplig för sitt ändamål och kraven på tillgänglighet uppfylls. Platsen ingår i ett område som utgör en del av Nationalstadsparken där åtgärder inte får vidtas som gör intrång i parklandskapet eller naturmiljön eller skadar landskapets natur- och kulturvärden i övrigt enligt 4 kap. 7 § miljöbalken. Åtgärden bedöms inte strida mot dessa bestämmelser.

Beslutet har överklagats av Brf Majtälaren 8, ägare till fastigheten Majtälaren 8. I första hand yrkas att bygglovet upphävs. I andra hand yrkas att byggnaden ges en annan placering. Härutöver yrkas att länsstyrelsen i samband med sitt beslut breddar och beaktar innebörden av svaren på följande frågor. Hur såg beslutet ut från början gällande bygglovet för de idag befintliga barackerna? Kommer den tänkta byggnaden rivas efter det att det tidsbegränsade lovet löpt ut? Om

bygglovet är tidsbegränsat bör det finnas en plan för vad som ska hända efteråt. Hur ser den planen ut? Är det rimligt att FMV investerar i en så pass stor byggnad för en på förhand begränsad period? Hur ser en fördjupad översiktsplan ut för FMV:s område avseende det totala lokalbehovet på lång sikt? Hur ser alternativen ut som inte påverkar Nationalstadsparken?

Till stöd för överklagandet anføres bland annat följande. Platsen gränsar precis till Nationalstadsparken och innebär ett otillåtet intrång i parken. Byggnationen kommer tillsammans med befintliga byggnader att utgöra en blandning som från skönhetssynpunkt kommer att bli rent stötande för såväl närboende som människor som passerar platsen. En eventuell byggnad borde istället placeras längre österut, närmare tre Vapens huvudbyggnad och uppföras med en arkitektur som är bättre anpassad till den befintliga tegelarkitekturen. De boende i deras förening som har sina fönster mot Nationalstadsparken kommer få sin utsikt helt förstörd av byggnaden. Detta innebär en såväl miljömässiga som ekonomiska förlust för dessa personer. De baracker som idag ligger närmast Värtavägen inom FMV:s område uppfördes för många år sedan som en temporär lösning. Man kan förvänta sig att man i framtiden kommer att driva fram en ny detaljplan för att permanenta den nu aktuella byggnaden. Detta bör inte tillåtas.

Beslutet har även överklagats av **Förbundet för Eko parken** (förbundet) som till stöd härför anført bland annat följande. Beslutet är ofullständigt berett och borde på grund av sin principiella vikt inte ha tagits på delegation utan av nämnden. Olika rättsliga instanser har gjort gällande att miljöorganisationer inte har rätt att överklaga bygglovsfrågor. Detta strider emellertid mot Århuskonventionen och EU-lagstiftningen varför förbundet menar att de ska anses klagoberättigade. Kommunen antog den 20 april 2009 en fördjupad översiktsplan för sin del av Nationalstadsparken. Kvarteret tre Vapen ingår i den del av Nationalstadsparken som kallas Gärdesstaden. Där anges följande på s. 55. Naturmark, vegetation och landskapsstruktur som har särskild betydelse för den ekologiska spridningsfunktionen bevaras. Möjligheterna att förstärka spridningsfunktionen tas tillvara. Inom de södra delarna av kvarteret Tre Vapen, öster om Värtavägen, bör kvarterersmark i detaljplan upphävas och området övergå till parklandskap och naturmiljö. Skälet till denna målsättning är att kvarteret ingår i Nationalstadsparkens smalaste del, som därtill är en mycket viktig biologisk spridningszon mellan norra och södra Djurgården. Gränsen för parken drogs i propositionen till Nationalstadsparken så att området närmast bebyggelsen i kvarteret Tre Vapen infogades i parken trots att kvarteret till största delen utgörs av bilparkering och av en barack. Detta eftersom det förelåg ett behov av att förstärka spridningsvägarna. Även länsstyrelsen har i en Vård- och utvecklingsplan (rapport 2010:33) framhållit bland annat behovet av att stärka spridningsvägarna.

Beslutet har även överklagats av **Bore Förvaltning AB**, för ägaren till fastigheten Internationalen 1:s räkning (Närlivs fastigheter i Stockholms AB), och **Brf Internationalen 10**, ägare till fastigheten Internationalen 10. De har till stöd för sina respektive överklaganden i huvudsak anført liknande skäl som Brf Majtalaren 8.

Motivering

Prövningsramen och klagorätten

Länsstyrelsen kan endast pröva lovens laglighet och lämplighet som sådant. Någon möjlighet att göra sådana förändringar avseende byggnadens placering som Brf Majtälaren 8 yrkar i sitt andrahandsyrkande finns således inte.

När det gäller Brf Majtälaren 8:s yrkande om att länsstyrelsen ska svara på ett antal frågor kan konstateras att även dessa yrkanden får anses gå utanför länsstyrelsens prövningsram. Med detta sagt kan ändå påpekas att vissa av dessa frågor ändå kommer att besvaras nedan som ett led i länsstyrelsens prövning av om nämnden haft fog för sitt beslut att fatta det nu överklagade bygglovsbeslutet.

När det här efter gäller frågan om Förbundet för Eko parken ska anses klagoberättigade har förbundet på ett i huvudsak adekvat sätt redogjort för det gällande rättsläget. Länsstyrelsen kan dock tillägga att Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) i ett avgörande den 22 november 2018 (MÖD P 2921-18) faktiskt ansåg att en miljöorganisation hade klagorätt i ett bygglovsärende. Förhållandena var dock på flera sätt annorlunda gentemot vad som är fallet i nu aktuellt ärende eftersom det där var frågan om en byggnad som uppfördes utanför detaljplan och inom ett område som utpekats som särskilt känsligt från ekologisk synpunkt i kommunens översiktsplan.

Den åtgärd som nu är uppe för prövning omfattas av detaljplan och åtgärden strider dessutom inte mot detaljplanens bestämmelser. Med bland annat hänsyn härtill kan förbundet inte anses ha ett sådant av rättsordningen godtaget i intresse i saken att de kan anses ha rätt att få sitt överklagande prövat. Förbundet för Eko parkens överklagande ska därför avvisas.

Har nämnden haft skäl för sitt bygglovsbeslut?

För fastigheten Tre Vapen 4 gäller en detaljplan som fastställdes den 15 september 1967. Den aktuella platsen ska användas som byggnadskvarter, område för allmänt ändamål. Byggnad får uppföras med fyra våningar till en hushöjd om 16 meter. Den nu lovgivna åtgärden strider inte mot planens bestämmelser.

Enligt 9 kap. 2 § PBL krävs det bygglov för att uppföra byggnader.

Av 9 kap. 30 § första stycket 1 PBL ska bygglov ges för en åtgärd inom ett område med detaljplan om den fastighet och det byggnadsverk som åtgärden avser överensstämmer med detaljplanen och bland annat uppfyller de krav som följer av 2 kap. 6 § första stycket 1 PBL.

Av 2 kap. 6 § första stycket 1 PBL följer bland annat att bebyggelse ska utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt är lämpligt med hänsyn till stads-

och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

Enligt 9 kap. 33 § första stycket PBL får tidsbegränsat lov ges för en åtgärd som uppfyller något eller några men inte alla förutsättningar enligt 30-32 §§ om sökanden begär det och åtgärden avses att pågå under en begränsad tid.

Av bygglovsansökan följer att åtgärden avser en tidsbegränsad åtgärd för en kontorsbyggnad. Den första förutsättning för att lov för en tidsbegränsad åtgärd ska kunna medges är således uppfylld. Nämnden har bedömt att permanent lov inte kan medges vid beaktande av att byggnaden är av tillfällig karaktär. Detta får förstås som att nämnden menar att åtgärden inte uppfyller lagens krav på lämplighet bland annat med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan. Länsstyrelsen delar den bedömningen. Den sökta åtgärden uppfyller således kravet på ett tidsbegränsat lov enligt 9 kap. 33 § PBL i och med att lovet uppfyller några men inte alla förutsättningar för permanent lov.

Nämnden har således haft skäl för sitt beslut om tidsbegränsat bygglov för en kontorsbyggnad på fastigheten Tre Vapen 4. Vad Brf Majtalaren 8, Bore Förvaltning AB och Brf Internationalen 10 anfört till stöd för sina överklaganden ändrar inte den bedömningen. Deras överklaganden ska således avslås.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt enligt bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats och godkänts digitalt av länsassessor Mats Bigner.

Sändlista

Brf Majtalaren 8, c/o Peter Waldenström, Värtavägen 33, 115 29 Stockholm
Förbundet för Ekoparken, c/o Richard Murray, Drottningholmsvägen 1, 112 42 Stockholm
Brf Internationalen 10, Värtavägen 39, 115 29 Stockholm
Bore Förvaltning AB, c/o Johan Näsström, box 1173, 181 23 Stockholm

Kopia till:

Stadsbyggnadsnämnden Stockholms stad

Information om hur länsstyrelsen hanterar personuppgifter finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga
Överklagandehänvisning mark- och
miljödomstolen

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen i Stockholms län antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen i Stockholms län, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer,
- hur du vill att beslutet ska ändras, samt
- varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 47078-2019.